



גליון שבועי לתלמידי, בוגרי וידידי ישיבת מיר | גליון 580

זמני כניסת ויציאת השבת

ירושלים	19:07	20:25
בני ברק	19:25	20:28
ציריך	20:00	22:25
וינה	20:36	22:05
אנטוורפן	21:35	23:07
פריז	21:22	22:56
לונדון	20:59	22:18



דבר הישיבה

הלמדן מזכה את הגביר מחזיק התורה

שח מרן ראש הישיבה הגאון רבי נתן צבי פינקל זצ"ל: היה לנו לאחרונה נידון בין בני המשפחה בענין מצות צדקה, אם ראוי לתת תחילה צדקה לתלמיד חכם שיש בזה מעלה של החזקת תורה, או שראוי לתת תחילה לישיבה.

וכן בדידי הוה עובדא, שבאו אלי כמה פעמים לשאול אותי מהו המקום הראוי לתת כספי צדקה, ואני רגיל להשיב – אף שאני נוגע בדבר, שהישיבה היא המקום הראוי ביותר לנתינת כספי צדקה, ואף יותר מנתינה לתלמידי חכמים.

אמנם לא כולם מסכימים עמי, אך אני נוהג להראות את המובא בהגהות מעשי למלך על הספר חפץ חיים עה"ת (בראשית מט, יג), שבעל החפץ חיים זיע"א השתדל להבליט ביחוד את גודל הזכות של התורם לישיבה ולא הפליג בנחיצות החזקת בני הישיבה, הרי שהחזקת ישיבה קודמת להחזקת תלמידי חכמים.

עוד הביא לספר (שם), שבהיות בעל החפץ חיים זיע"א במוסקבה בביתו של נדיב מפורסם תומך הישיבה, סירב לקבל תרומה הגונה מאת נדיב אחד שהגיע לבקרו שם, תוך שהוא מאריך לדבר על קדושת יום השבת. העשירי שהשתומם על כך, הוסיף סכום גדול על הסכום הראשון, ותוך כדי כך פנה אל החפץ חיים ושאל אם עליו להוסיף עוד. השיבו בעל החפץ חיים, שאינו מליץ על סכום הכסף שנתן, שכן ראוי והגון הוא, אלא על עסקי שותפותם, שכן לומדי התורה הם בבחינת יששכר והתומך בהם הוא בבחינת זבולון, ונמצא ששניהם שותפים, וממילא על כל אחד מהם

מתורת רבותינו

כח ההשפעה של ראה אחת

איש או אשה כי יפליא לגדור נזיר להזיר לה' (ו, ב)

למה נסמכה פרשת נזיר לפרשת סוטה, לומר לך שכל הרואה סוטה בקלקולה יזיר עצמו מן היין. (סוטה ב, א)

בשיחתו של מרן ראש הישיבה הגאון רבי נתן פינקל זצ"ל לבני הישיבה אמר, הנה בפשטות נראה כוונת הגמרא שכיון שזכה האדם לראות בסוטה את קיום ההנהגה הניסית של חורבן הטומאה, עליו להוסיף וליטול מכך מוסר לעצמו, ולהתעלות בעבודת ה' על ידי עמל ויגיעה, כי מבלעדי זה לא יוכל לזכות ולהגיע למאומה.

אמנם רבים פירשו, שכוונת הגמרא לומר, שכיון שראה את הסוטה לאחר שהושקתה על ידי המים המאריים וצבה בטנה ונפלה ירכה, אם כן הוכח בלא ספק שהיא אכן זינתה תחת בעלה, הרי בזאת

לאחוז במדרגתו

וזאת תורת הנזיר ביום מלאות ימי נזרו וגו', והקריב את קרבנו לה' וגו' וכבשה אחת בת שנתה לחטאת. (ו, יג-יד)

בטעם הדבר שנתחייב הנזיר להביא קרבן חטאת במלאות ימי נזרו, ביאר הרמב"ן ז"ל: "כי האיש הזה חוטא נפשו במלאות הנזירות, כי הוא עתה נזיר מקדושתו ועבודת ה', וראוי היה לו שיזיר לעולם ויעמוד כל ימיו נזיר וקדוש לאלקיו, כענין שאמר עמוס (ב, יא) ואקים מבניכם לנביאים ומבחוריהם לנזירים, השווה אותו הכתוב לנביא, וכדכתיב (פסוק ח) כל ימי נזרו קדוש הוא לה', והנה הוא צריך כפרה בשובו להטמא בתאוות העולם".

מרן ראש הישיבה שה"ת הגר"ח שמואלביץ זצ"ל

הווארט שבגלל כן נתן אב"ד מיר הסכמה לספר

דבר אל אהרן ואל בניו לאמר כה תברכו את בני ישראל אמור להם, יברכך ה' וישמרך וגו'. (ו, כג-כד)

אותו מחבר עמד על משמעות נוסח הברכה הנאמרת לפני ברכת כהנים "וציוונו לברך את עמו ישראל באהבה", מה פשר התוספת "באהבה"? ופירש על פי דברי הגר"א המבאר את נוסח חתימת הברכה בברכת אהבה רבה "הבוחר בעמו ישראל באהבה", לפי מה שאמרו במדרש שעם ישראל גדולים מהמלאכים, שהמלאכים אינם מזכירים שם ה' אלא אחר שלוש תיבות: קדוש קדוש קדוש - ה', ואילו עם ישראל מזכירים את שם ה' אחרי שתי תיבות: שמע ישראל - ה': ולפיכך, אומר <

על ביאור נפלא בנוסח הברכה שלפני ברכת כהנים, כותב הגאון רבי אפרים בורודיאנסקי זצ"ל (מפארי תלמידי הישיבה):

שמעתי שמחבר ספר אחד בא לבקש הסכמה ממרן הגאון רבי אברהם צבי קמאי זצ"ל ה"ד אב"ד ור"מ מ"ה, שהיה משרידי הגדולים בדורות הקודמים, ולא מצא בספר שום דבר חשוב חוץ מחידוש אחד אשר בגללו נתן לו הסכמה נלהבת על ספרו, ואמר מרן הרב ממיר מהו הדבר שממנו התפעל?

מתורת רבותינו

הגר"א, אנו אומרים לפני קריאת שמע "הבוחר בעמו ישראל באהבה".

ועל דרך זו פירש המחבר הנ"ל וכתב שהכהנים המזכירים את שם ה' אחרי תיבה אחת: 'יברך ה';

מקדימים משום כך ומודים על המעלה המיוחדת ואומרים: "וציוונו לברך את עמו ישראל - באהבה".

(בנין אפרים ח"א, עמ' רמ"ז)

זהירות בכבוד הזולת - מקרבנות הנשיאים

ביום השני הקריב נתנאל בן צוער נשיא יששכר (ז, יח)

יש להקשות לשם מה האריכה התורה בפרשת קרבנות הנשיאים, וחזרה ומנתה אצל כל נשיא ונשיא את קרבנו לחוד, על אף שקרבנות הנשיאים היו שוים בכל פריטתם, והרי דרך התורה בכל מקום לקצר בדבריה?

ביאר הגה"צ המשגיח רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל, התורה האריכה במיוחד עבורנו כדי לתת לנו מושג והבנה בענין הזהירות בכבוד הזולת, וכן כתב הרמב"ן (פסוק ב'): "והנכון בטעם הכתוב כי הקב"ה חולק כבוד ליראיו, וכמו שאמר כי מכבדי אכבד (שמואל א ב, ל), והנה הנשיאים כולם ביום אחד הביאו הקרבן הזה שהסכימו עליו יחד, ואי אפשר שלא יהא אחד קודם לחבירו וכו', אבל רצה להזכירם

בשםם ובפרט קרבניהם ולהזכיר יומו של כל אחד, לא שיזכיר ויכבד את הראשון "זה קרבן נחשון בן עמינדב" ויאמר וכן הקריבו הנשיאים איש איש יומו, כי יהיה זה קיצור בכבוד האחרים".

נוראים הדברים למתבונן, עד לאיזה עומק מגיעים רגשותיה של תורתנו הק' ועד כמה חסה היא בכבודו של האדם.

מעתה פשוט ומוכן כמה חייב אדם להפליג בכבוד חבירו עד כדי מסירות נפש ממש, ולא רק בדברים הגלויים לעין כל, אלא אף במה שטמון בו איזו שהיא תחושת בזיון, ולו הקלה ביותר! בנוסף לכך, מוטלת

הרב הדומה למלאך ה' צבא-ות

ולא יסף עוד מלאך ה' להראה אל מנוח אז ידע מנוח כי מלאך ה' הוא. (הפטרה)

הקשה מורינו הגאון רבי אליהו ברוך פינקל זצ"ל, יש לעורר למה אחר שמנוח ואשתו ראו את כל המופתים ואיך שעלה בלהב המזבח, מ"מ עדיין לא ידעו שהוא מלאך ה'; ודוקא בעת שלא יסף עוד להראות אליהם אז נודע למנוח שהוא מלאך.

וביאר בזה, די ש לומר שאחר כל האותות והמופתים שהראה עדיין אין זה ראיה גמורה שהוא מלאך (עיין רמב"ם פ"ח מהל' יסודי התורה), אבל ממה שלא

בא להראות עוד מזה ודאי מוכח שהוא מלאך, שהרי כאשר אחד מיטיב מאד לחבירו, וכמו המלאך שהבטיח שיפקדו בבן זכר אחרי שהיתה עקרה, הרי טבע האדם שרוצה לחזור ולבוא אח"כ לראות הרושם שעשה אצלם, וגם לשמוע מהם הכרת הטוב והבעת תודה על מעשהו, ואם בכל זאת לא יסף עוד להראות אל מנוח, זוהי הראיה החזקה ביותר שהוא מלאך ה'; ולכן רק אז ידע מנוח כי מלאך ה' הוא.

דבר הישיבה

לדעת מהות שותפותו, ותוך כדי דבריו הוא פרץ בבכי ואמר: "איך לא אבכה בהעלותי על ליבי, כי יד נדיבה שכזו תישרף באש הגיהנום הלוהטת על שחללה את השבת". בראותו זאת, הבטיח הנדבן כי תיכף ומיד יסגור את מסחרו ביום השבת, נענה לו החפץ חיים וקיבל את תרומתו לישיבה.

כידוע, בעל החפץ חיים זיע"א היה אומר תמיד, כי יותר ממה שה' מחזיק עושה חסד עם ה'למדן, ה'למדן עושה חסד עם ה'מחזיק, בעוד שהבריות סבורות שהם גומלות חסד עם ה'למדן, האמת היא הפוכה לגמרי, ה'למדן מזכה את הגביר מחזיק התורה.

(שיחות רבי נתן צבי - פר' ויחי)

על האדם החובה לתור אחר עצות ותחבולות כיצד יוכל להרבות את כבוד חבירו.

אור יחזקאל (מידות, עמ' קי"ט)

הוסיף הגרא"ב פינקל ואמר, מכאן אנו למדים הוראה למעשה לרב ומגיד שיעור, שלא יבוא לאחר השיעור אצל תלמידיו בכדי להתרשם ולשמוע איך היה השיעור, ורק אז הוא הרב הדומה למלאך ה' צבא-ות, וצריך לבקש תורה ממנו. וכן היה נוהג מו"ר מרן ראש הישיבה הגר"נ פראצוביץ זצ"ל שמעולם לא שאל את תלמידיו על טיב השיעור.

(משלחן רבי אליהו ברוך, עמ' קי"ח)

מבאר רבותינו

ה"נזיר בזמננו - הוא ה-בן תורה" איש או אשה כי יפלא לגדר נזיר להזיר לה' (ו, ב).

לנזיר, שחששה התורה שכיון שאפשר שתשרה עליו שכינה מחמת קדושתו, יאמרו הבריות שאין זה אלא משום שהוא דורש אל המתים. ולכן אסרה התורה את טומאת המת על הנזיר, בכדי למנוע לזות שפתים.

נמצינו למידים דבר נורא! שכיון שקיבל עליו את נזירותו חלה עליו קדושה שבכוחה להביאו לידי השראת השכינה. ולכן קראתו התורה בשם זה - מלשון 'נזר' ו'כתר', להורות על עיקר מעלתו, שהיא בבחינת מלכות.

ועל פי דברים אלו מובן היטב חומר התביעה המוטלת על הנזיר לבל יפסיק את נזירותו, לאחר שראה שביכולתו להעפיל לדרגה כה נשגבה ומרוממת.

שעניינו הוא ביטול נוי, ופרישה מהיפי הגשמי. אולם מדוע אסרה התורה על הנזיר את טומאת המת, הלא אין בכך כל פרישות, ואדרבה, זכרון המיתה מביא את האדם לידי יראת שמים, כפי שנאמר בקהלת (ז, ב): "טוב ללכת אל בית אבל מלכת אל בית משתה, באשר הוא סוף כל האדם", ועל זה הוסיף שלמה המלך וכתב (שם): "והחי יתן אל לבו", ומצינו במדרש רבה (קה"ר פ"ז, ה): "אלו הצדיקים שנותנין מיתתן כנגד ליבן", הרי שיש תוספת מעלה רוחנית בהתדבקות לענין המת. ומדוע אסרה התורה על הנזיר להיטמא למת.

והביא בזה מרן ראש הישיבה הגר"ח זצ"ל, את דברי בעל הטורים (בפרשתנו ו, ו) בענין איסור טומאת מת

דרש מרן ראש הישיבה הגאון רבי נתן צבי פינקל זצ"ל: מצינו בענין קדושת נזיר, שלושה דינים. א. איסור שתיית יין ב. מצות תגלחת, ג. טומאת מת. והקשה מרן ראש הישיבה הגר"ח שמואלביץ זצ"ל (שיחות מוסר מאמר, 'קדושת הנזיר'), בשלמא איסור שתיית היין מובן היטב משום שעניינו הוא פרישות והרחקה, כפי שמצינו בדברי חז"ל (סוטה ב, א) ש"כל הוראה סוטה בקלקולה יזיר עצמו מן היין". איסור תגלחת אף הוא מובן היטב, משום

הרי שיש לתורה חביבות מיוחדת, ולפיכך צריך לברך עליה את ברכת התורה.

הגאון רבי משה פודרביניק זצ"ל

י' סיון תשע"ב | 12 שנה מפטירתו



היה למעלה למעלה מאתנו גם בהתמדת התורה, גם בהבנת התורה, גם בעיון הלימוד, גם בידיעת התורה, גם במידות נפלאות, גם ביראת שמים, גם בצדקות, ועולה על כולנה: "ענווה".

למדנו יחד אחר הצהריים בכולל אשר בראשות הגאון הגדול הרב ישעי' גולדשמיד זצ"ל אב"ד בת"א, ורוב האברכים היינו אברכים צעירים, ורבי משה זצ"ל היה מבוגר מאתנו בכמה עשרות שנים, והוא היה ראש ישיבה שאמר שיעורים תמידין כסדרן, והוא היה כעין מורה דרך בעבורנו, אך התנהג כמו חבר מן המניין ממש. לא היה מתנשא על אף אחד, לא היה מרגיש שהוא מבוגר מאתנו, אע"פ ששאלנו אותו שאלות והסברים בגמ' ובתוס' ושאלות בבקיות, והוא היה עונה כאילו הוא ברמה שלנו, כאילו הוא חושב עמנו ביחד, כאילו אינו מבין כלום, והוא חושב עכשיו לראשונה על הגמרא הזאת, ומאידך תוך כדי מחשבה ועיון בקושיותינו היה מצטט גמרות באותו עניין מכל סוגיות הש"ס עם התוס' בכל מקום עם דברי הראשונים, כמו ראש ישיבה גדול.

אך היה מראה לנו שהוא אברך רגיל בכולל, ואינו חשוב יותר מכל אברך בן עשרים. היה מגיע לכולל כמה דקות לפני הזמן, מעולם לא איחר, בימי הקיץ החמים היה מביא מביתו תרמוס עם מים קרים, בימי החורף הקרים היה מביא תרמוס עם מים חמים, ולא הרגיש בכך פחיתות כבוד או זלזול בכבודו, כי ענין הכבוד לא היה אצל קיים כלל וכלל.

מידי פעם היה מתקשר לאברכים צעירים לשאול ענייני הלכה, והיו מרגישים אצל ר' משה ענוה נוראה איך האריה מחשיב את הזבוב כשוה עמו.

באחד הפעמים שנכנסתי לשכני מרן הגרא"ל שטיינמן שליט"א [זצ"ל] שאל אותי כהרגלו היכן אני לומד, אמרתי לו: "אחר הצהריים אני לומד בכולל של הרב ישעי' גולדשמיד [שהיה ידידו וידי משפחתו של הגרא"ל], והוספתי לספר למרן

גדולה הייתה נסוכה על פניו, והיה ניכר בבירור כי הוא מתרונן מאושר מההגעה אל האמת. ולצד זאת התבלט גם במידותיו הנאצלות, כשהוא מסמל דמות מופת בחסד ובמאור פנים לכל אדם ואדם.

לימים נקרא לשמש כר"מ בישיבת 'באר יעקב' לצעירים, ולאחר מכן כיהן שנים רבות כר"מ בישיבת ברסלב. כששיעוריו היו לשם דבר קירב רבים לתורה וליגיעת התורה באמת באישיותו הדגולה בעת ששימש כר"מ בישיבת פרדס חנה. בבהירות מיוחדת במינה סלל דרך ונתיב בכל סוגיה והפך בה כל עקוב למישור. התמסר לתלמידיו ששתו בצמא את דבריו והאחיב עליהם את דברי התורה מתוך נעימות והסברה רהוטה השווה לכל נפש, והקנה להם קנייני נצח של תורה, הלכה, יר"ש ומידות טובות, ומסירות לתורה הק'.

והכל מתוך פשטות, כשהוא לא מחזיק כל טיבותא לנפשיה. ידיעותיו המפליגות היו לשם דבר. מלבד בקיאותו העצומה בש"ס בבלי וירושלמי, ראשונים ואחרונים, היה בקי נפלא גם בכתבי הרמב"ן, וחדש רבות בתורתו. הותיר אחריו לברכה כתבי יד ומערכות על הש"ס ועל התורה שלא יצאו עדיין בחייו.

מדי בוקר היה ממעוררי השחר ולמד בשקידה עד לתפילת וותיקין [כיום בביהכ"נ איצקוביץ', ולשעבר בכולל הלפרן] מנין הנץ מהראשונים בבני ברק שהוא זכה לייסדו, ורבים מגדולי וצדיקי העיר היו ממתפללים, ביניהם מרן הגרא"ל שטיינמן זצ"ל, הרה"צ רבי זאב איידלמן זצ"ל, והרה"ג ר' אהרן נחום מילצקי זצ"ל, כשלאחר התפילה היה מוסר שיעור קבוע במשניות כל יום משנה אחת וזכה לסיימו בשלמות ויותר.

'רבי משה איז אזוי ויא א סאלדאט'

נביא כאן דברי הערכה שכתב הגרא"צ ישראלזון שליט"א, אחד מבני החבורה החשובה בכולל "חניכי הישיבות - בית אברהם" שבו למד הגר"מ זצ"ל בשעות אחר הצהריים.

כשבאים לכתוב דברי הערכה על ידידנו הבלתי נשכח הגאון הגדול והצדיק רבי משה פודרביניק זצ"ל הרי זה מצריך הכנה רבה ועיון מעמיק והרבה זהירות, היות והוא

הגאון רבי משה נולד בביאליסטוק בשנת תרפ"ו לאביו הרה"ג רבי מאיר זצ"ל, [מתלמידי הגאון רבי שמעון שקופ זצוק"ל, ראש ישיבת גרודנא, וממסייעיו בבניית ישיבתו הק'] שהיה בעל חסד עצום, ומכניס אורחים מפורסם בעירו [במיוחד לתלמידי ישיבת נובהרדוק שלמדו בישיבתם בביאליסטוק שעזר להם רבות] ובעל תפילה מפורסם מאד בפולין שהרטיט לבבות עם ישראל.

בבית זה שהיה אפוף אהבת תורה, אהבת חסד ויראת שמים צרופה, גדל והתחנך ושם ספג את אורחותיו הישרות ומידותיו הנעלות. בצעירותו למד אצל הגאון רבי יוסף קוסובר זצ"ל בישיבת אוסטראה וממנו קיבל תורה וחכמה.

בשנות השואה גלה עם הישיבה לוויילנה, ומשם עבר עם משפחתו, והצטרף לתלמידי ישיבת מיר הק' שהגיעו לחוף מבטחים בשנחאי שביפן, [בהכנסו לישיבה כשהיה בשנחאי יחד עם שני אחיו הרה"ג ר' פנחס זצ"ל והרה"ג ר' ישעיה זצ"ל, והיה מצעירי הלומדים, כבן ט"ו שנים] שם שהו עד תום המלחמה. לימים, שח הגר"מ זצ"ל לבני משפחתו אודות התקופה בשנחאי:

"אילו הייתי כותב את כל הניסים והנפלאות שראינו במוחש בהיותנו בשנחאי, כרך שלם לא היה מספיק לכך. ראינו השגחה עליונה נפלאה על כל צעד ושעל..."

בתקופה זו דבק בהגה"צ המשגיח **רבי יחזקאל לוינשטיין** זצוק"ל ויצק מים על ידיו, ומאז לא זהו ידו מתוך ידו. עם סיום המלחמה הגיע עם בני משפחתו לארה"ב ומשם עלה בשנת תש"ט לארה"ק ולמד בישיבת מיר בעת עלות הגה"צ המשגיח ארצה בשנת תש"ט, כשהוא דבוק במרן המשגיח זצ"ל.

לאחר נישואיו עם הרבנית ע"ה, בת הגאון רבי אליהו צבי קרויזר זצ"ל, מנכ"י ירושלים של מעלה, שעמדה לימינו בכל כוחותיה ומסירותה למען יוכל להתמסר ללימודו ללא הפרעה, המשיך לשקוד על תלמודו בין כותלי הישיבה, בלט בתכונותיו הנעלות אשר הפליאו את כל רואיו, לצד שקדנותו והתמדתו הרבה ללא שיעור וגבול.

את כל כולו השקיע בתורה הקדושה, אשר היתה משוש חייו ופסגת כל עולמו. כאשר היה הגר"מ זצ"ל מצליח לברר עניין תורני על בוריו, שמחה

"אילו הייתי כותב את כל הניסים והנפלאות שראינו במוחש בהיותנו בשנחאי, כרך שלם לא היה מספיק לכך. ראינו השגחה עליונה נפלאה על כל צעד ושעל..."

הגרא"ל שגם רבי משה פודרביניק לומד בכולל כמו אברך מן המניין, אפילו שהוא יותר מבוגר מכולם, מיד התלהב ראש הישיבה והתחיל לדבר בשבח, ואמר באידיש: 'רבי משה איז אזוי ויא א סאלדאט', הוא לומד לפנות בוקר, והוא מלמד שיעור במשניות אחרי תפילת הוותיקין, ואני רוצה ומנסה לשמוע את שיעורו במשניות, אך לאחרונה מפריעים לי לשמוע

אותו עקב שאלות ששואלים אותי, אך הוא אומר מצוין, וזה מעניין גם אותי הדברים שהוא אומר. עכ"ד דברי הגרא"ל בערך לפי זכרוני מאז. [ובגיליון 'פרי חיים' גליון קע"ח משנת תשע"ב, מובא שמרן ציינו לשבח בשתי דברים שהיה מחדש גדול בלימוד ושהי' זהיר בכבוד אב]. ובענוונותו ראיתי עוד דבר, שאף פעם לא דיבר בזלזול על שום אדם.

עכ"ד הגרא"צ ישראלזון שליט"א. נלב"ע בשם טוב, בימים שאחר חג מתן התורה - י' סיון תשע"ב.

✱

ישר כח גדול לנכדו הרב מנחם הלוי זיסמן מבית שמש על סייעו הרב להכנת המאמר.

פרויקט ההדרת ספריו

הגר"מ זצ"ל, שהיה עמוד התווך של תורה, הותיר אחריו שפע רב של כתבי יד תורניים, הן בשמעתתא והן באגדתא. מתוך ענוותנותו, לא עסק בהדפסתם בחייו, והמלאכה נמסרה לידי בני משפחתו ותלמידיו. פועלים בהדרגה ובמסירות על מנת להוציא את כתבי ידו לאור, שכן הם עמוקים ודורשים עיון רב. לפיכך, מפרסמים מעת לעת את "קונטרס תפארת משה", המכיל מאמרים שנערכו מכתבי ידו. לקראת יום ההילולא הקרוב, זוכים להוציא לאור את **החלק השמיני** של "תפארת משה". זהו שלב נוסף במפעל ההדפסה, המאפשר לציבור הרחב ללמוד מעומק תורתו של הגר"מ זצ"ל.

עד היום יצאו לאור עולם שמונה כרכים כדלהלן:

קובץ א חנוכה תשס"ח: ענייני חנוכה וענייני שביעית

קובץ ב אדר ב' תשע"ז: ענייני פסח

קובץ ג: ענייני תורה: לימודה, כתיבתה וקריאתה

קובץ ד סיון תשע"ז: פ"ק דקידושין - קידושין ועבדים

קובץ ה סיון תשפ"ב: ענייני מקואות וענייני נדרים

קובץ ו תמוז תשפ"ב: ענייני סדר טהרות

קובץ ז תמוז תשפ"ג: ענייני בבא קמא וענייני המועדות

קובץ ח סיון תשפ"ה: ענייני טהרות (ב); מועדות (ב)

כל הקבצים שיצאו לאור עד כה בסדרת "תפארת משה" ניתן להשיגם בשתי דרכים:
בעמדות מערכת **"קול הלשון"**: באמצעות חיפוש השם המלא **"הרב משה פודרביניק זצ"ל - תפארת משה"**.
באמצעות פנייה בדואר אלקטרוני: לכתובת mmszisman@gmail.com

מבאר רבותינו- המשך מעמל 2

שמרומם ומעלה את הלומד, ונותן לו תוספת של קדושה ורוממות, "לא נתתי אותה אלא לטובתכם". ומעתה אדם שמתרשל מלימוד התורה, מלבד שחוטא בשב ואל תעשה בביטול התורה, הרי הוא מוסיף ופוגם בהתעלותו הרוחנית, עד כדי שגודע בכך את האפשרות להתעלות, להתרומם ולהתקדם.

כל בן תורה חייב לעשות ככל יכולתו על מנת להתעלות ברוחניות, ותביעה זו אינה כאותה המוטלת על כל יהודי פשוט. שהרי בן התורה כבר הגיע להשגות בגדלות, וראה כיצד התורה מקדשת את האדם ומזככת אותו, ולכן הוא נתבע יותר מאחרים, וכמו הנזיר שכבר הגיע למדרגה של קדושה ונתבע היאך מפסיק הוא מדרגה זו. ואפשר שמעשה שאצל אחרים הוא בכלל 'היתר' וללא פגם, אצלו הוא בכלל 'חטא', כשם שנוזיר שמסיים את נזירותו נקרא 'חוטא'.

ובפרט עתה, לאחר לימוד התורה בחג השבועות, שהוא יום מרומם ביותר שבו אדם מתעלה ונהיה לאדם אחר, חייבים אנו ביתר שאת לעמול ולהתחזק בעבודת ה' ולימוד התורה.

שיחות רבי נתן צבי

היא נפלאה, אבל מכם אינה נפלאה". ותמה בזה המילואי אבן (סוף ספר איל המלואים, פרשת נצבים עמוד 86), כיצד היה אפשר להעלות על הדעת שהתורה ניתנה לרעת האדם, וכי יש סברא לומר שהבורא יתברך שהוא טוב ומטיב נתן לנו את התורה שלא לטובתנו. ותרץ שכיון שחז"ל בתחילת דבריהם עוסקים בדיון ברכת התורה, היה אפשר לחשוב שהתורה ניתנה לבריות רק כתבלין כנגד היצר הרע, כעין תרופה בעלמא, בכדי שלא ניכשל בעבירות, אולם אין בה מעלה לכשעצמה, וממילא מן הדין לא היו צריכים לברך עליה, כפי שהשואה מים לרפואה אינו מברך עליהם לפי שאינו נהנה מהם אלא רק בכדי לדחות הנזק מעליו.

ולזה השיב הקב"ה שאין הדבר כן, אלא שמלבד מעלת התורה כרפואה נגד יצר הרע, יש בה מעלה גדולה ונפלאה בפני עצמה. והוכיח זאת, ממה שנתאו המלאכים וחפצו בה, על אף שאין להם יצר הרע, ואינם חוששים שמא יבואו לידי חטא. הרי שיש לתורה חביבות מיוחדת, ולפיכך צריך לברך עליה את ברכת התורה.

מבואר בדברי חז"ל, שכח התורה גדול אף בכך

אמנם נראה, כי גם מבלי להיות נזיר ממש, אפשר להשיג מדרגות גבוהות ולהתרומם ביותר מי שמקבל על עצמו עול תורה, ונהיה 'בן תורה', הריהו זוכה להגיע למדרגה אחרת, גבוהה ומרוממת יותר.

וכן מצינו בגמרא (פסחים סח, ב): "רב יוסף ביומא דעצרתא אמר עבדי לי עגלא תילתא [ביקש מבני ביתו שייכנו לו לסעודתו בחג העצרת עגלה מובחרת, משום שמחת החג] אמה, אי לא האי יומא דקא גרים כמה יוסף איכא בשוקא". ופירש רש"י (שם, ד"ה אי לאו האי יומא): "שלמדתי תורה ונתרוממתי, הרי אנשים הרבה בשוק ששמן יוסף, ומה ביני לביןם". ומבואר שאף שרב יוסף היה ככל אדם טרם שלמד וכפי שמעיד על עצמו, מכל מקום לאחר שלמד הריהו נעשה לאדם אחר - מרומם יותר.

וכן מצינו במדרש (דבר"ר פ"ח, ב): "הלכה, אדם שעומד לקרות בתורה וכו' אמר הקב"ה, אם ברכת את התורה, לעצמך אתה מברך. מנין, שנאמר (משלי ט, יא): 'כי בי ירבו ימיו ויוסיפו לך שנות חיים' ואם תאמרו שמא לרעתכם נתתי את התורה, לא נתתי אותה אלא לטובתכם, שמלאכי השרת נתאו לה ונעלמה מהן וכו' אמר להם: בני, ממלאכי השרת

מדרכי דעת מתשבה הדרכה ומוסר לפי סדר הפרשיות והמועדים.

הספר היא פרי יכולו של הרב
דוד יעקב רוט שליט"א
מבוגרי ולומדי הישיבה הק'.



"מדרכי הדעת" – מאמרים בעבודת ה' וחובת האדם בעולמו "לדעת חכמה ומוסר ולהבין אמרי בינה" מאמרים בעבודת ה' ובחובת האדם בעולמו. ערוכים ומסודרים לפי סדר פרשיות התורה והמועדים.

*

בהקדמת הספר, המחבר מסביר את מטרתו. הוא מציין שהמאמרים בספר נכתבו מתוך רצון לחשוף את העומק שבעבודת ה'; את הצד ה"פנימי" יותר של התורה, התפילה, המידות והאמונה בה; וזאת באמצעות לימוד והתבוננות במעשי האבות, שנחשבים ל"סימן לבנים".

המחבר מבהיר שהכתוב בספר מתאים לאנשים בדרגות רוחניות גבוהות של עבודת ה'; ומודה שאינו נמנה עם אותן דרגות. עם זאת, הוא מצטט את "חובות הלבבות", שמלמד כי גם אם אדם אינו נמצא בדרגה מסוימת, עליו לשאוף ולרצות להגיע אליה. כלומר, ישנה חשיבות בהבנה של מעלות רוחניות, גם אם הן עדיין לא מיושמות בפועל בחייו של האדם, ודרך הבנה זו לשאוף ולהתאווה להשיג אותן.

יתרה מכך, המחבר מתאר כי במהלך כתיבת הספר, הייתה תחושה קבועה של סייעתא דשמיא בהבנת הדברים, וכן תחושה עמוקה של "כי ה' יתן חכמה, מפיו דעת ותבונה". מתוך תחושות אלו, תקוות הספר היא שתביא תועלת לקורא, גם מתוך הכרת הדברים עצמם, ואולי אף כדי "להעמיד את קרן לימוד המוסר והעבודה הפנימית על תילה" – כלומר, לחזק את חשיבותם. ובפרט לפי מה דאיתא בספר חסידים: "וכל מי שגילה לו הקב"ה דבר ואינו כותבה, ויכול לכתוב, הרי הוא גוזל מי שגילה לו, כי לא גילו לו אלא לכתוב". לכן, הדברים הועלו על הכתב ומוצאים לאור עולם בסייעתא דשמיא.

את הספרים ניתן להשיג בחנויות הספרים. וכן אצל הרב המחבר בכתובת: רחוב מבוא רפידים 2 רמת אשכול – ירושלים | טלפון: 054-8418118.

*

המערכת מברכת את הרב המחבר שליט"א שיזכה להפיץ מעיינותיו חוצה, ויזכה להגדיל תורה ולהאדירה.

נשמח לקבל מאת בני הישיבה מחברי הספרים את חיבוריהם, נא לשלוח למייל mir.kenes@gmail.com

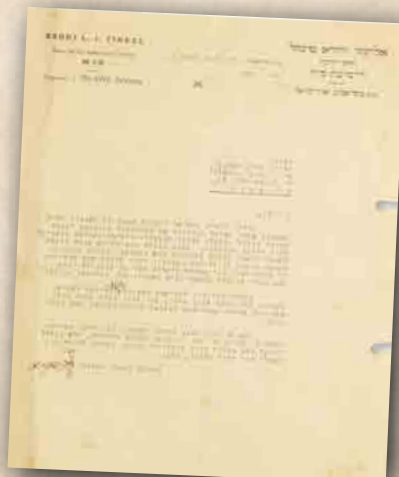
מכתבי רבותינו

"זכות גדולה היא להיות עושה ומעשה לטובת לומדי התורה ומכופלת היא זכותך, גברות נכבדות... אתן מושיטות יד עזרה לאלה בני התורה היקרים אשר כל קרבן לא יקשה להם..."

בתוך הדברים משבח ואומר את זכות הנשים המסייעות ללומדי התורה, ונצטט חלק מהמכתב הנוגע לענין זה:

"זכות גדולה היא להיות עושה ומעשה לטובת לומדי התורה ומכופלת היא זכותך, גברות נכבדות, שבשעה חמורה זו ליהדות ובמיוחד לבני תורה, אתן מושיטות יד עזרה לאלה בני התורה היקרים אשר כל קרבן לא יקשה להם, בכדי שיוכלו להשאר בנים נאמנים לה' ולתורתו הקדושה."

(-)



לפנינו מכתב נדיר ששלח מרן רה"י הגה"ח רבי אליעזר יהודה פינקל זצ"ל, מתל אביב הנושא את תאריך כ"ו שבט תש"א, ומצוין בראשו כעת בתל אביב ארץ ישראל. היה זה כחודש לאחר שהגיע רבינו לארץ ישראל, והשתקע בתל אביב, בישיבת היכל התלמוד, שם שהה בתקופה הראשונה, אצל בנו מרן המשגיח הגאון רבי חיים זאב פינקל, ממייסדי המוסד. בתקופת שהותו במוסד נחשף לפעילות ועד הנשים למען ישיבת היכל התלמוד וכתב עבור התומכים בהם ובפעולתם מכתב ברכה נלהב.